

Actualisatie van de Biologische Waarderingskaart en Natura 2000 Habitatkaart van SBZ Jekervallei en bovenloop van de Demervallei (BE2200041), deelgebied 6

Adviesnummer:	<u>INBO.A.3617</u>
Auteur:	Steven De Saeger
Contact:	Lieve Vriens (lieve.vriens@inbo.be)
Kenmerk aanvraag:	mail dd. 22/08/2017
Geadresseerden:	Agentschap voor Natuur en Bos T.a.v. Anja Delief Adviezen en vergunningen Limburg Koningin Astridlaan 50 bus 5 3500 Hasselt Anja.delief@vlaanderen.be
Cc:	Agentschap voor Natuur en Bos Joris Janssens (Joris.janssens@vlaanderen.be)

Dr. Maurice Hoffmann
Administrateur-generaal wnd.

Aanleiding

In het natuurgebied de Kevie aan de Hardelweg in Tongeren zijn infrastructuurwerken gepland. Dit natuurgebied is gelegen binnen de speciale beschermingszone “Jekervallei en bovenloop van de Demervallei (BE2200041)” meer bepaald in deelgebied 6. In de zone waar de werken gepland zijn, is volgens de Biologische Waarderingskaart het Europees beschermde habitattype “Voedselrijke zoomvormende ruigten” of 6430 aanwezig, naast het regionale beschermde biotoop “moerasspirearuigte”. De kartering van het gebied dateert van 2006. Ondertussen is er verbossing opgetreden, waardoor de bestaande habitat en biotoop geëvolueerd kunnen zijn naar een boshabitattype.

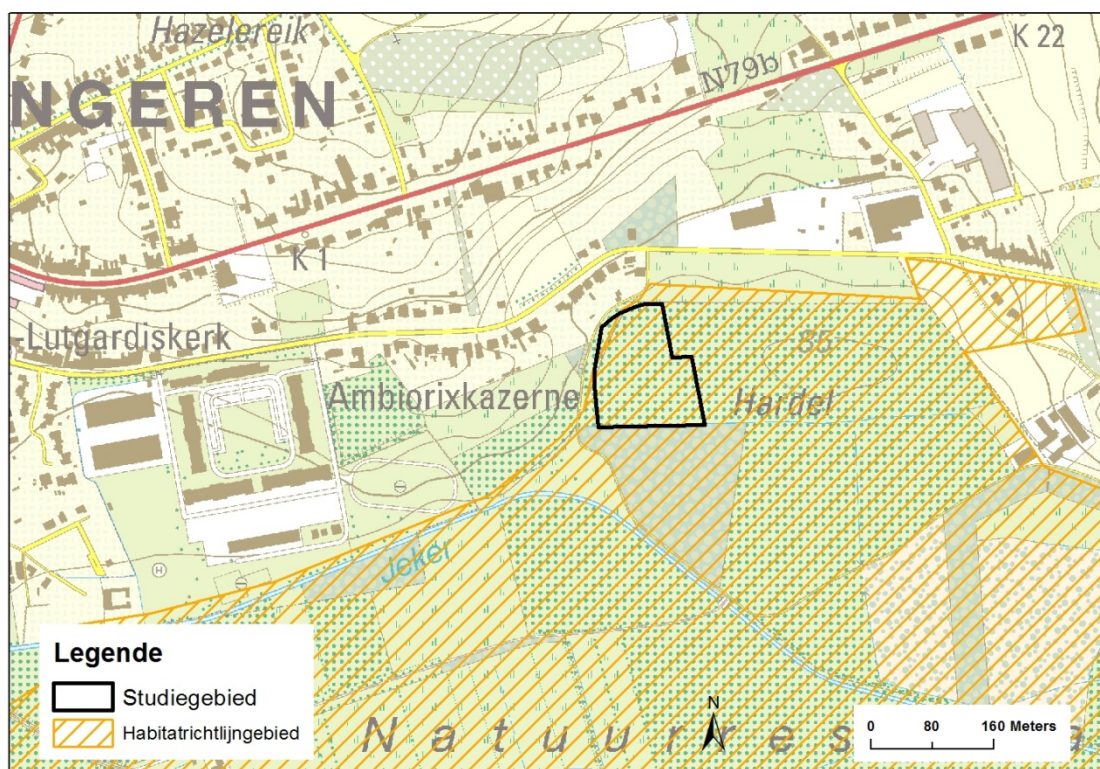
Vraag

Kan door middel van een terreinbezoek het actuele vegetatietype bepaald worden?

Toelichting

1 Situering

Deelgebied 6 van de SBZ ‘Jekervallei en bovenloop van de Demervallei (BE2200041)’ ligt ten zuidoosten van Tongeren. Figuur 1 geeft de ligging van deelgebied 6 met aanduiding van de percelen langs de Hardelweg waar infrastructuurwerken gepland zijn.

Figuur 1 Ligging van deelgebied 6 en het studiegebied.

2 Werkwijze

De gevraagde percelen zijn eind september 2017 gekarteerd. Deze karteringen passen in het kader van de INBO-opdracht voor het doorlopend actualiseren van de Natura 2000 Habitatkaart en BWK. Tijdens het terreinbezoek zijn de BWK-codes toegekend en is het actuele Natura 2000 habitattype bepaald met behulp van de karterhandleiding (De Saeger *et al.* 2016a De Saeger *et al.* 2016b, Scheers *et al.* 2016, Vandekerkhove *et al.* 2016) en voor de ontbrekende biotopen volgens het handboek Vriens *et al.* 2011. Tijdens het terreinbezoek zijn ook heel wat plantensoorten genoteerd.

3 Resultaten

3.1 Historisch landgebruik

Verschillende typische bossoorten zoals de meeste voorjaarsbloeiers zijn door het late tijdstip van het terreinbezoek niet meer waarneembaar, maar dit betekent niet dat ze afwezig zijn. Vandaar is het nuttig te weten of de percelen in het verleden al bebost waren en hoe ze destijds getypeerd waren. Waar relevant zijn onder punt 3.2 dan ook historische gegevens vermeld.

Op de eerste versie van de Biologische Waarderingskaart 1 (weblink 2; terreinopname voor dit kaartblad in de periode 1982 - 1986) staat het gebied als 'nitrofiel, alluviaal elzenbos met bomenrijen van populier en wilg (**vn + kbp + kbs**; 'zeer waardevol') aangeduid. Bij het terreinbezoek voor de tweede versie van de BWK (mei 2006) was het bos gekapt en was op de kapvlakte een moerasspirearuijgte met moesdistel (**hfc**) tot ontwikkeling gekomen. Nadien is deze natte ruigte vanuit de houtkanten en het elzenhakhout opnieuw verbost. Enkel aan de oostrand van het perceel (Figuur 2, **mr**) zijn nog delen open gebleven.

3.2. Actuele toestand

Het grootste, aan de Hardelweg grenzende, perceel (**va** op Figuur 2) is een jong alluviaal bos met veel wilg en oude hakhoutstoven van zwarte els, es en eenstijlige meidoorn. Ook hazelaar, zomereik, kruisbes en Europese vogelkers zijn aanwezig. De kruidlaag is zeer soortenrijk met als meest voorkomende soorten geel nagelkruid, dagkoekoeksbloem, hondsdrif, robertskruid, grote brandnetel, aalbes, penningkruid, moerasspirea, zevenblad, ruw beemdgras, kruipend zenegroen, bosandoorn en dauwbraam. Van de strikte oud-bosplanten (Cornelis *et al.* 2009) zijn tijdens het terreinbezoek gevlechte aronskelk, groot heksenkruid en wijfjesvaren aangetroffen. De kartering is echter ver buiten de optimale periode voor voorjaarsbloeiers uitgevoerd. Hiermee rekening houdend, samen met het voorkomen van gevlechte aronskelk en de soortenrijke zomervegetatie, is op terrein tot habitattype **91E0_va** (Vandekerkhove *et al.* 2016) vastgesteld.

Volgens de Floradatabank zijn er in het verleden binnen de overlappende UTM-hokken (E74141, E74142) ook speenkruid, bosbingelkruid, muskuskruid, slanke sleutelbloem, boszegge en bosanemoon waargenomen. Deze soorten zijn, op boszegge na, eind september bovengronds afgestorven en dus niet terug te vinden.

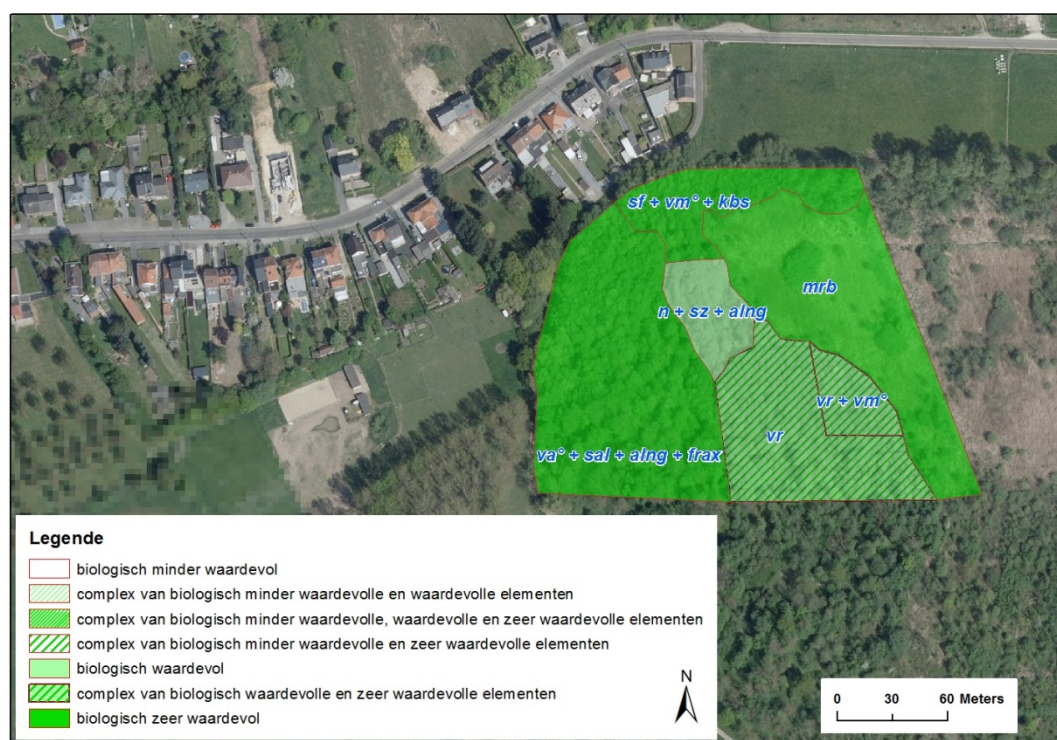
Het meest noordelijke perceel (**sf + vm** op Figuur 2) is natter, met een kruidlaag gedomineerd door moerasplanten met een hoge bedekking van moeraszegge en bosbies. Andere talrijk voorkomende soorten zijn wolfsfoot, gele lis, penningkruid, aalbes, ruw beemdgras, hondsdrif, pinksterbloem, riet, moerasspirea, geel nagelkruid, dagkoekoeksbloem en rietgras. Lokaal komen ook zwarte bes en blauw glidkruid voor. De boomlaag bestaat deels nog uit een jonge verbossing met wilgen (**sf - rbbsf**) en deels uit zwarte els (**vm - 91E0_vm**).

Meer centraal ligt een minder goed ontwikkeld elzenbos (**vr** en **n + sz** op Figuur 2) waar de voor alluviaal (moeras)bos kenmerkende kruidsoorten slechts weinig talrijk aanwezig zijn. De boomlaag is deels wel structuurrijk met oude hakhoutstoven van zwarte els en meidoorn (**vr**). Een klein deel vertoont een hoge bedekking aan moerasplanten samen met blauw glidkruid (stukje **vm** in de **vr**).

In de overgang van het bosgedeelte naar het open door riet gedomineerde deel, zit nog een jonge verbossing met zwarte els ($n + sz$).

De kaarten worden weergegeven in figuur 2 en 3 en zijn als shape file toegevoegd (zie bijlage 1). Details over de karteringseenheden en habitatcodes per kaartvlak zijn in het digitaal bestand terug te vinden. Het digitaal bestand is qua opbouw identiek aan deze van de recentste BWK & Habitatkaart (De Saeger *et al.* 2016c). De attributvelden van de kaartlaag vermelden zowel de karteringseenheden van de BWK als de eventueel voorkomende Natura 2000 habitattypen met hun procentueel aandeel binnen de afgebakende percelen.

De actualisaties zullen automatisch deel uitmaken van de volgende officiële versies van de BWK en Natura 2000 Habitatkaart (voorzien medio 2018).

Figuur 2 Biologische waardering van het projectgebied volgens de geactualiseerde Biologische Waarderingskaart (Bron INBO: zomer, 2017; luchtfoto AGIV 2016)

Figuur 3 Een beeld van de ligging van de percelen met een Natura 2000 habitattype volgens de geactualiseerde Natura 2000 Habitatkaart (Bron INBO: zomer, 2017; luchtfoto AGIV 2016)

Conclusie

De BWK en Natura 2000 Habitatkaart van de gevraagde percelen zijn eind september 2017 geactualiseerd. Dit is buiten de optimale periode om valleibos met voorjaarsflora te karteren. Toch waren er voldoende moeras- en bosplanten aanwezig om een uitspraak te doen. De resultaten worden weergegeven in figuur 2, figuur 3 en als shape file (zie bijlage 1). Deze actualisatie geeft de recentste beschrijving weer van het grondgebruik en de aanwezige vegetaties binnen de gevraagde zone en vervangt hier bijgevolg de BWK en Natura 2000 Habitatkaart uitgave 2016 (De Saeger *et al.* 2016c).

Referenties

AGIV (2016). Orthofoto's, middenschallig, kleur, provincie Antwerpen opname 2014, digitale versie.

Cornelis J., Hermy M., Roelandt B., De Keersmaeker L. & Vandekerckhove K. (2009). Bosplantengemeenschappen in Vlaanderen, een typologie gebaseerd op de kruidlaag. INBO.M.2009.5. ANB & INBO, Brussel.

De Saeger S., Oosterlynck P., Guelinckx R. & Paelinckx D. (2016a). BWK en Habitatkartering, een praktische handleiding. Deel 1: methodologie: karteerregels, karteringseenheden en hoofdsleutel. Versie 1, maart 2016. Rapporten van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek 2016 (11613609). Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel.

De Saeger S., De Blust G., Oosterlynck P., & Paelinckx D. (2016b). BWK en Habitatkartering, een praktische handleiding. Deel 2: de heidesleutel. Versie 1, maart 2016. Rapporten van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek 2016 (11613662). Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel.

De Saeger S., Guelinckx R., Oosterlynck P., Erens R., Hennebel D., Jacobs I., Van Oost F., Van Dam G., Van Hove M., Wils C. & Paelinckx D. (red.) (2016c). Biologische Waarderingskaart en Natura 2000 Habitatkaart, uitgave 2016. Rapporten van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek 2016 (12049231). Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel.

Scheers K., Packet J., Denys L., Smeekens V., De Saeger S. (2016). BWK en Habitatkartering, een praktische handleiding. Deel 3: handleiding voor het typeren van de stilstaande wateren in Vlaanderen. Rapporten van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek 2016 INBO.R.2016.11613720). Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel.

Vandekerckhove K., De Saeger S., Thomaes A., De Keersmaeker L., Oosterlynck P., Van Oost F., Jacobs I. (2016). BWK en Habitatkartering, een praktische handleiding. Deel 4: de bossleutel. Versie 1, maart 2016. Rapporten van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek 2016 (11613777). Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel.

Vriens L., Bosch H., De Knijf G., De Saeger S., Guelinckx R., Oosterlynck P., Van Hove M. & Paelinckx D. (2011). De Biologische Waarderingskaart. Biotopen en hun verspreiding in Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Mededeling van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek. INBO.M.2011.1. Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel.

weblink 1: <http://www.ecopedia.be/>

weblink 2: <http://www.geopunt.be>

Bijlage 1: Digitale kaartlaag

Digitaal bestand in ArcView-formaat met enkel de gewijzigde kaartvlakken naar aanleiding van de in het kader van dit advies gevraagde actualisaties: INBO.A.3617_bijlage1.zip

Voor opbouw en beschrijving van de attribuutvelden van het digitaal bestand wordt verwezen naar De Saeger *et al.*, 2016c.

Voor meer informatie over de karteringseenheden van de BWK en de Natura 2000 habitattypen wordt verwezen naar Vriens *et al.* 2011, Decler *et al.* 2007 en weblink 1.